

Matěj Bláha

Bakalářská práce

Na několikaleté práci Matěje Bláhy je třeba vyzdvihnout soustředěnost a cílevědomost, s jakou do oblastí nových médií proniká a sdílitelnost, jíž umožňuje jejich osvojení běžnému divákovi, kterého zapojuje do vlastního tvůrčího procesu. Bakalářská práce Souřadnice XYZ nás uvádí do světa pohyblivých, generovaných obrazů a zvuků, které můžeme ovládat prostřednictvím smartphonů. To je již nový stupeň v percepci generovaného díla, které je závislé na naší senzitivitě, nerozvíjí se jen samovolně před námi. Dochází tak k průniku, který dokonce umožňuje divákovi, aby byl spolutvůrcem. Když jsem byl chvíli svědkem, aniž bych si to osobně vyzkoušel, vlastního života práce, byl jsem doslova zahlcen přicházejícími zrakovými a sluchovými vzruchy, z nichž některé měly tak vysokou emotivní hodnotu, že se pohybovaly na hraně únosnosti. Motiv obrazového světa, vycházející z trojúhelníků, který nám stále připomíná Platonův dialog Timaios a zájem, jenž jeho dialog vzbudil u Roberta Smithsona, který projektoval trojúhelníkovité skleněné, přes sebe navrstvené desky, patří k základním kosmogonickým zdrojům umělecké představitosti. I když se můžeme pohybovat mezi dramatickou a lyrickou výrazovou polohou, rozhoduje naše duševní naladění, jež vstupuje do vlastního průběhu uskutečnění. Bláha v uplynulých letech vytvořil práce, které mají monumentální ráz: jde o celoplošné projekce, uvádějící nás do nečekaných vizuálních oblastí, nabízející neopakovatelné a nezachytitelné zkušenosti. Bláhova současná realizace, která má galerijní hodnoty, podstatně rozšiřuje lidskou senzitivitu, staví ji před neopakovatelné, a někdy nebývale silné vzněty. Z jeho starších prací bych chtěl připomenout Instalaci reagující na zvuk (2012-2013), ve které propojil vztah mezi dvěma stále oddělenými smyslovými poli, Pokoje II (2014), v nichž umožnil divákovi, aby velikost kruhu projektovaného na zeď ovlivnil pohybem dlaní, a zejména Nesmyslnou šifru (2015), ve které se dostal na pomezí geometrického pojetí znaku, jehož proměnlivou hodnotu sledoval. Autorův zájem o jednoduché geometrické útvary by bylo možné podpořit větším studiem hermetické a theosofické literatury, zejména souvislostí mezi základními „keplerovskými“ tvary těles a pěti smysly. Student propojuje oblast smyslového účinku pohybujících se geometrických forem a jejich dalších, možných významů, které na ně tradice navrstvila, aniž by k nim přistupoval s jakýmkoli předsudky. Nachází se na hranici neomezenosti, kdy práce nemá zdánlivě začátek a konec, a nepředvídatelnosti, kdy není jasné, s jakou geometrickou konstelací se setkáme. Nově tak přehodnocuje tradiční výtvarnou kompozici a posouvá ji do rovin, jež předznamenali zakladatelé abstraktního umění. Domnívám se, že lze stále dodržovat souvislost mezi silným vizuálním zážitkem, s nímž se u Bláhy setkáváme, a kosmogonickou představitostí, která kdesi ve vzdálenějších hlubinách může být jeho zdrojem. I když jsme u digitálně generovaného obrazu stále v jeho přítomnosti, která nás uchvacuje tak, že nás nechce pustit ze svého dosahu, čímž nabývá téměř hodnot závěsného obrazu, rozhoduje stále autorovo nevědomí, jež odkudsi zdálky vstupuje do hry. Bláha v bakalářské práci předvedl slibně se rozvíjející dílo.

V Praze, 10. 1. 2016

PhDr. Karel Srp PhD